

**การพัฒนาแบบวัดความสามารถในการฟื้นฟูที่คำนึงถึงการตอบสนองความปรารถนา
ของสังคมสำหรับนักเรียนนาวิกเวชกิจ**

**Development of resilience scale concerned with social desirability responses
for the Naval operational medicine school**

นุชปิยา ทองโชติ¹

Nuchpiya Thongchot

กรมแพทยทหารเรือ

Naval Medical Department

(Received 23/02/2022, Revised 31/03/2022, Accepted 31/03/2022)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแบบวัดความสามารถในการฟื้นฟูและแบบวัดการตอบสนองความปรารถนาของสังคมสำหรับนักเรียนนาวิกเวชกิจ เก็บข้อมูลจากประชากร จำนวน 110 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวัดความสามารถในการฟื้นฟู และแบบวัดการตอบสนองความปรารถนาของสังคม การวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย สถิติเชิงบรรยายและสถิติเชิงอนุมาน

ผลการวิจัย พบว่า 1) แบบวัดความสามารถในการฟื้นฟู จำนวน 26 ข้อ 1.1) ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.20 - 0.73 1.2) ความตรงตามเนื้อหาอยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00 1.3) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง พบว่า โมเดลการวัดความสามารถในการฟื้นฟูมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2=238.03$ $df=32$ $p=0.06$ $CFI=0.95$ $NFI=0.95$ $RMR=0.04$ $RMSEA=0.02$) 1.4) สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เท่ากับ 0.89 2) แบบวัดการตอบสนองความปรารถนาของสังคม จำนวน 40 ข้อ 2.1) ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.31 - 0.57 2.2) ความตรงตามเนื้อหาอยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00 2.3) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง โมเดลการวัดการตอบสนองความปรารถนาของสังคมมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2=1629.361$ $df=665$ $p=0.05$ $CFI=0.98$ $NFI=0.95$ $RMR=0.02$ $RMSEA=0.01$) 2.4) สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค มีค่าเท่ากับ 0.90 3) นักเรียนนาวิกเวชกิจส่วนใหญ่มีระดับความสามารถในการฟื้นฟูอยู่ในระดับสูง รองลงมา คือ ปานกลาง

คำสำคัญ: ความสามารถในการฟื้นฟู, การตอบสนองความปรารถนาของสังคม, นักเรียนนาวิกเวชกิจ

¹ ผู้ช่วยครูแผนกศึกษา โรงเรียนนาวิกเวชกิจ ศูนย์วิทยาการ กรมแพทยทหารเรือ, E-mail : nuchpiya29@yahoo.com

Abstract

This research regarding development methodologies aims to develop resilience scale regarding social desirability responses of the Naval operational medical school (NOMS). The samples consist of 110 NOMS students. The instruments are resilience scale and social desirability scale analyzed by descriptive statistic and inferential statistic. The results are as following. 1) The 26 items of resilience scale are 1.1) the discrimination index is between 0.20 - 0.73., 1.2) the Index of Item-objective congruence (IOC) is between 0.60 to 1.00, 1.3) the second order confirmatory factor analysis shows that the measurement model has a goodness of fit ($\chi^2=238.03$ df=32 p=0.06 CFI=0.95 NFI=0.95 RMR=0.04 RMSEA=0.02) and 1.4) the Cronbach's alpha coefficient is 0.89. 2) The results for 40 items of Social desirability scale are 2.1) the discrimination index is between 0.31-0.57, 2.2) the Index of Item-objective congruence (IOC) is between 0.60 to 1.00, 2.3) the second order confirmatory factor analysis shows that the measurement model has a goodness of fit ($\chi^2=1629.361$ df=665 p=0.05 CFI= 0.98 NFI=0.95 RMR = 0.02 RMSEA=0.01) and 2.4) The Cronbach's alpha coefficient is 0.90. 3). It can conclude that the most of NOMS students are at high resilience level and the rest are at medium level.

Keywords: Resilience, Social desirability, Naval operation medicine school

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและฉับพลัน โดยเฉพาะภารกิจของทหารที่ต้องปฏิบัติงานด้านความมั่นคงของประเทศ การบรรเทาสาธารณภัย และภัยพิบัติ ยกตัวอย่างเช่น การระบาดของโรคอุบัติใหม่ของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่ส่งผลกระทบในวงกว้าง ซึ่งหน่วยงานหลักในการตอบโต้สถานการณ์วิกฤติดังกล่าวของประเทศไทย คือ กระทรวงกลาโหม อาทิ การรับคนไทยกลับจากอุ้งอสูร การจัดตั้งโรงพยาบาลสนามบุษราคัม รวมถึงการเผชิญกับสถานการณ์ดังกล่าวที่ไม่สามารถคาดการณ์ว่าจะสิ้นสุดลงเมื่อใด หรือมีปัจจัยอื่น ๆ ที่ทำให้เกิดสถานการณ์ที่มีความรุนแรงเพิ่มขึ้นหรือไม่ รวมถึงสถานการณ์สงครามในต่างประเทศ ที่ทำให้ประเทศไทยต้องเตรียมความพร้อมของกำลังพลทางทหาร โดยเฉพาะความพร้อมด้านจิตใจ ซึ่งจะเห็นได้ว่าหน่วยงานของทหารเป็นผู้ปฏิบัติงานเพื่อตอบโต้สถานการณ์วิกฤติอันดับแรก

นอกจากนี้ยังพบว่า ทหารเป็นผู้ปฏิบัติงานภายใต้สถานการณ์วิกฤติและมีความเสี่ยงสูง เช่น การปฏิบัติการในการช่วยชีวิตผู้ประสบภัยที่ถ้ำหลวงขุนน้ำนางนอน การบรรเทาสาธารณภัยเหตุเพลิงไหม้ที่โรงงานหมิงตี้ การช่วยเหลือผู้ประสบภัยทางทะเล การบรรเทาภัยพิบัติน้ำท่วมใหญ่ของประเทศไทย รวมถึงความไม่สงบภายในประเทศและตามแนวชายแดน จากตัวอย่างภารกิจที่กล่าวมาแล้วนั้นการเสริมสร้างสมรรถนะทางการทหารจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งความสามารถในการฟื้นพลังเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ทหารสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มกำลังความสามารถ (Van der Meulen et al, 2020) จากตัวอย่างที่กล่าวมาแล้วนั้น

เป็นภารกิจที่หลักของโรงเรียนนาวิกเวชกิจ ศูนย์วิทยการ กรมแพทย์ทหารเรือ ในการผลิตนักเรียนทหารให้สามารถตอบสนองต่อกองทัพเรือได้อย่างมีประสิทธิภาพ

โรงเรียนนาวิกเวชกิจ ศูนย์วิทยการ กรมแพทย์ทหารเรือ มีความเชื่อว่าผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาปฏิบัติการฉุกเฉินการแพทย์ เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ทักษะและเจตคติด้านการปฏิบัติการฉุกเฉินการแพทย์ ภายใต้ขอบเขตประกาศคณะกรรมการการแพทย์ฉุกเฉิน พ.ศ.2556 สามารถปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยใช้กระบวนการคิด วิเคราะห์ในการแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความเข้มแข็งและมีระเบียบวินัยอย่างชัดเจน จากปรัชญาดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนการสอนมีความแตกต่างจากหลักสูตรปฏิบัติการฉุกเฉินทางการแพทย์ทั่วไป คือ อัตลักษณ์ด้านคุณลักษณะทางทหาร การฝึกหัดศึกษาจึงต้องจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่ต้องเผชิญสถานการณ์วิกฤติและสถานการณ์ในสนามรบ เพื่อหล่อหลอมชุดความคิด (mindset) ให้มีความสามารถในการจัดการกับปัญหาในภาวะวิกฤติ ด้วยความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติการให้สำเร็จ มีความเชื่อว่าตนเองสามารถควบคุมสถานการณ์ได้ และมองการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเป็นโอกาสในการเรียนรู้และเติบโต ซึ่งความสามารถในการฟื้นฟูพลังเป็นเสมือนแรงผลักดันที่ทำให้นักเรียนนาวิกเวชกิจสำเร็จการศึกษาและมีสมรรถนะทางการทหาร

นักเรียนจำพรรษาพิเศษ เหล่าทหารแพทย์ ที่กำลังศึกษา ณ โรงเรียนนาวิกเวชกิจ ศูนย์วิทยการ กรมแพทย์ทหารเรือ นั้น มีการเปลี่ยนแปลงจากชีวิตมัธยมเป็นอุดมศึกษา นอกจากนั้นยังเป็นการเปลี่ยนแปลงจากนักเรียนพลเรือนเป็นนักเรียนทหาร ในการเรียนการสอนของโรงเรียนทหารย่อมมีการฝึกที่เข้มข้น ทั้งร่างกายและจิตใจ มีการกวดขันวินัยตลอดหลักสูตร ต้องพบกับแรงกดดันจำนวนมาก หลักสูตรที่ใช้ในการเรียนการสอนคือ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาปฏิบัติการฉุกเฉินการแพทย์ นอกจากแรงกดดันทางกายภาพ ยังต้องพบกับวิชาชีพที่ค่อนข้างละเอียด รวดเร็ว แม่นยำ การเรียนและการฝึกประสบการณ์ค่อนข้างหนัก รวมทั้งสถานการณ์ปัจจุบันมีการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้นักเรียนไม่ได้มีโอกาสกลับไปเยี่ยมภูมิลำเนาระหว่างการศึกษา มีโอกาสเกิดความเครียดได้ง่ายกว่าปกติ ดังนั้น ความสามารถในการฟื้นฟูพลังของนักเรียนทหารจึงมีความสำคัญอย่างมาก

การศึกษาความสามารถในการฟื้นฟูพลังเริ่มต้นจากนักจิตวิทยาได้ค้นหาวาส์สิ่งใดที่ทำให้เด็กยากจน หรือเด็กที่พ่อแม่แยกทางกัน สามารถใช้ชีวิตได้อย่างปกติและมีความสุข ซึ่งบางคนกลับมีผลการเรียนและหน้าที่การงานที่โดดเด่น ซึ่งพบว่าสิ่งทำให้เกิดแรงผลักดันดังกล่าวนี้คือ ความสามารถในการฟื้นฟูพลัง (จันทร์สุตา จันทร์พคุณ, 2554) หลังจากนั้นได้มีการศึกษาในประชากรที่มีความหลากหลายที่เผชิญกับภาวะวิกฤติ อาทิ เช่น ผู้ป่วยโรคมะเร็ง ทหารผ่านศึก แพทย์ พยาบาล ฯลฯ จากสถานการณ์ในปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วทั้งจากภัยธรรมชาติและจากมนุษย์ และเป็นองค์ประกอบหนึ่งของทุนทางจิตวิทยาเชิงบวก (psychology capital) ที่ควรส่งเสริมให้กับผู้เรียน (สายสมร เกลยจิตติ, 2563) ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะสร้างและพัฒนาแบบวัดความสามารถในการฟื้นฟูพลังที่มีความเฉพาะกับประชากรของผู้วิจัยซึ่งมีอัตลักษณ์ที่แตกต่างจากนักเรียนเวชกิจฉุกเฉินโดยทั่วไป

ที่ผ่านมาในประเทศไทยการวัดความสามารถในการฟื้นฟูพลังมีจำนวนน้อย การวิจัยเกี่ยวกับการวัดความสามารถในการฟื้นฟูพลังในกลุ่มทหารมีเพียง 3 ฉบับ จึงสรุปได้ว่าแนวคิดความสามารถในการฟื้นฟูพลังในบริบทประเทศไทยพบได้เพียงเล็กน้อย ซึ่งยังไม่สามารถอธิบายรายละเอียดเชิงลึกเกี่ยวกับเครื่องมือวัดได้ และเนื่องจากทหารในแต่ละเหล่าทัพมีอัตลักษณ์ทาง เวชศาสตร์ทางทหารที่แตกต่างกัน รวมถึงบริบทในการปฏิบัติ

ภารกิจที่แตกต่างกัน ดังนั้น การวัดความสามารถในการฟื้นพลังควรมีความเฉพาะเพื่อให้สามารถวัดได้ตรงกับกลุ่มประชากรที่ต้องการจะศึกษา ซึ่งความตรงเป็นคุณสมบัติที่สำคัญที่สุดของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2556)

จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า การใช้คำว่า “resilience” หรือ “hardiness” หรือ “sense of coherence” เป็นคำที่มาจากพื้นฐานเดียวกัน ปัจจุบัน มีการใช้คำว่า resilience แทนคำว่า hardiness (ขวัญธิดา พิมพ์การ, 2561) ส่วนในประเทศไทยมีการเรียกคำว่า “resilience” อย่างหลากหลาย เช่น พลังสุขภาพจิต ความยืดหยุ่นทางอารมณ์ ภูมิคุ้มกันทางอารมณ์ ความแข็งแกร่งของจิตใจ สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้คำว่า “ความสามารถในการฟื้นพลัง”

สำหรับแนวคิดการพัฒนาแบบวัดความสามารถในการฟื้นพลังในครั้งนี้มีพื้นฐานมาจากแนวคิดทฤษฎีของความเข้มแข็งอดทนของ Kobasa (Bartone, 1989) ซึ่งเป็นแนวคิดที่นิยมใช้ในการวัดความสามารถในการฟื้นพลังในกลุ่มของประชากรที่เป็นทหาร (Van der Meulen et al., 2020) โดยให้ความหมายของความสามารถในการฟื้นพลัง หมายถึง ความสามารถของบุคคลเมื่อประสบกับภาวะวิกฤติสามารถที่กระทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยความมุ่งมั่น มีความเชื่อว่าสามารถควบคุมเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้ และพิจารณาการเปลี่ยนแปลงเพื่อตอบสนองต่อเหตุการณ์ที่ไม่ปกติได้ด้วยความรู้สึกว่าเป็นสิ่งที่ท้าทาย ดังนั้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะสร้างแบบวัดจากการทบทวนวรรณกรรมตามแนวคิดของ Bartone โดยสร้างข้อคำถามตามตัวบ่งชี้ที่เหมาะสมกับบริบทของนักเรียนนาวิกเวชกิจ

ความสามารถในการฟื้นพลังช่วยในการส่งเสริมให้เกิดสมรรถนะทางการทหาร การป้องกันอาการผิดปกติจากการประสบสถานการณ์รุนแรง (post-traumatic stress disorder: PTSD) โรคซึมเศร้า ความก้าวร้าวและการใช้สารเสพติด (Bartone, 1989) จากการทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบจากการสืบค้นจากฐานข้อมูลวิจัย PsycINFO, MEDLINE, PsycARTICLES, Psychology and Behavioral Sciences Collection, Web of Science, and PubMed โดยเก็บข้อมูลตั้งแต่ เดือนสิงหาคม 2019 ถึง 2020 จำนวน 3,698 ฉบับ วิเคราะห์ด้วยวิธีของฮันเตอร์และชมิทท์ (Schmidt and Hunter meta-analytical techniques) พบว่า มีขนาดอิทธิพล เท่ากับ 40 โดยในต่างประเทศใช้แบบวัดความสามารถในการฟื้นพลังในประชากรกลุ่มที่เป็นทหารที่แตกต่างกัน จำนวน 14 แบบวัด ซึ่งแบบวัดความสามารถในการฟื้นพลังที่ใช้มากที่สุดคือ The Dispositional Resilience Scale-15 ของ Bartone (1989) (Van der Meulen et al., 2020)

การวัดความสามารถในการฟื้นพลังเป็นการวัดคุณลักษณะทางจิตวิทยาที่ได้จากการรายงานตนเอง ซึ่งอาจเกิดความคลาดเคลื่อนในการตอบซึ่งเป็นผลมาจากการตอบตามความปรารถนาของสังคม เนื่องจากความสามารถในการฟื้นพลังเป็นปัจจัยป้องกัน (protective factors) (He, Turnbull, Kirshbaum, Phillips, & Klainin-Yobas, 2018) อาจทำให้ผู้ตอบให้คะแนนมากกว่าความเป็นจริงเพื่อให้ดูดี หรือเป็นที่ยอมรับของคนในสังคม เพื่อภาพลักษณ์ที่ดี และได้รับการยอมรับจากสังคม ในการตอบมักคำนึงถึงบรรทัดฐานและค่านิยมของสังคม ซึ่งอาจทำให้เกิดความลำเอียงในการตอบ ซึ่งเป็นข้อเสียของการรายงานตนเอง อันเป็นปัญหาเกี่ยวกับความตรงหรือความน่าเชื่อถือของข้อมูล (สุกัญญา จันทวาลย์, 2556)

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิดของการตอบตามความปรารถนาของสังคมมาช่วยในการตรวจสอบก่อนวิเคราะห์ระดับความสามารถในการฟื้นพลังของนักเรียนนาวิกเวชกิจ ซึ่งจะทำให้เกิดความตรงและความน่าเชื่อถือของข้อมูลมากยิ่งขึ้น และจากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า ในต่างประเทศมีการศึกษาเพื่อวัด

การตอบตามความปรารถนาของสังคมของนักเรียนทหารจำนวนไม่มากนัก โดยใช้แบบวัดของ Marlow-Crown ส่วนในประเทศไทยยังไม่มี การนำแบบวัดการตอบตามความปรารถนาของสังคมมาใช้ในนักเรียนนาวิกเวชกิจ แต่มีการศึกษาในนักเรียนพยาบาลทหาร (นุชปียา ทองโชติ, 2564) ซึ่งใช้แนวคิดของ ของ Paulhus (1991) ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ ได้แก่ การหลอกลวงตนเอง (self- deception) และการจัดการความประทับใจ (impression management) แม้ว่าในต่างประเทศจะนิยมใช้แบบวัดของ Marlow-Crown แต่จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า ไม่มีการแบ่งองค์ประกอบที่ชัดเจน แต่แนวคิดของ Paulhus (1991) มีการแบ่งองค์ประกอบที่ชัดเจน ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงนำแนวคิดและองค์ประกอบของ Paulhus (1991) มาพัฒนาแบบวัดการตอบตามความปรารถนาของสังคม

จากเหตุผลที่กล่าวไปแล้วนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการพัฒนาแบบวัดความสามารถในการฟื้นฟูพลังสำหรับนักเรียนนาวิกเวชกิจและแบบวัดการตอบตามความปรารถนาของสังคม เพื่อใช้สำหรับวัดระดับความสามารถในการฟื้นฟูพลังของนักเรียนนาวิกเวชกิจ โดยมีการตรวจสอบคุณสมบัติทางจิตมิติของแบบวัดที่พัฒนาขึ้นเพื่อให้เชื่อมั่นได้ว่าแบบวัดมีคุณภาพและเป็นไปตามมาตรฐาน นอกจากนี้ ยังมีการศึกษาระดับความสามารถในการฟื้นฟูพลังของนักเรียนนาวิกเวชกิจ โดยมีการตรวจสอบการตอบตามความปรารถนาของสังคมก่อนการวิเคราะห์ระดับความสามารถในการฟื้นฟูพลัง ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัยฉบับนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับโรงเรียนนาวิกเวชกิจเพื่อนำไปใช้ในการวัดระดับความสามารถในการฟื้นฟูพลังของนักเรียนนาวิกเวชกิจต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อพัฒนาแบบวัดความสามารถในการฟื้นฟูพลังและแบบวัดการตอบตามความปรารถนาของสังคมสำหรับนักเรียนนาวิกเวชกิจ

2.2 เพื่อตรวจสอบคุณสมบัติทางจิตมิติของแบบวัดความสามารถในการฟื้นฟูพลังและแบบวัดการตอบตามความปรารถนาของสังคมสำหรับนักเรียนนาวิกเวชกิจ

2.3 เพื่อศึกษาระดับความสามารถในการฟื้นฟูพลังของนักเรียนนาวิกเวชกิจ

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยและพัฒนา แบ่งเป็น 2 ระยะ ประกอบด้วย ระยะที่ 1 การพัฒนาแบบวัดความสามารถในการฟื้นฟูพลังและแบบวัดการตอบตามความปรารถนาของสังคม ประกอบด้วย 2 ส่วน ดังนี้ 1) ศึกษาแนวคิดทฤษฎีความสามารถในการฟื้นฟูพลังและการตอบตามความปรารถนาของสังคม 2) การพัฒนาแบบวัดความสามารถในการฟื้นฟูพลังและแบบวัดการตอบตามความปรารถนาของสังคม ได้แก่ 2.1) ร่างตัวบ่งชี้ความสามารถในการฟื้นฟูพลังและการตอบตามความปรารถนาของสังคม จากการสังเคราะห์เอกสารและงานที่เกี่ยวข้อง 2.2) ตรวจสอบนิยามปฏิบัติการขององค์ประกอบความสามารถในการฟื้นฟูพลังและการตอบตามความปรารถนาของสังคมและตรวจสอบตามตัวบ่งชี้โดยผู้เชี่ยวชาญทางด้านจิตวิทยาและการวัดและประเมินผล จำนวน 5 ท่าน 2.3) กำหนดตารางโครงสร้างของแบบวัดความสามารถในการฟื้นฟูพลังและแบบวัดการตอบตามความปรารถนาของสังคมสำหรับนักเรียนนาวิกเวชกิจ 2.4) การออกแบบและสร้างข้อคำถามของแบบวัดความสามารถในการฟื้นฟูพลังและแบบวัดการตอบตามความปรารถนาของสังคมสำหรับนักเรียนนาวิกเวชกิจ

ระยะที่ 2 การตรวจสอบคุณสมบัติทางจิตมิติและวิเคราะห์ระดับความสามารถในการฟื้นพลัง ตัวแปรที่ศึกษา คือ ความสามารถในการฟื้นพลัง และการตอบสนองความปรารถนาของสังคม

3.2 ประชากร คือ นักเรียนของโรงเรียนนาวิกเวชกิจ ศูนย์วิทยาการ กรมแพทย์ทหารเรือ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 120 คน

การกำหนดขนาดตัวอย่างวิจัยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง ซึ่งเกณฑ์ของ Hair et al. (2010) กำหนดว่าขนาดตัวอย่างต่ำสุดที่ควรจะเป็น กรณีที่มีตัวแปรแฝงน้อยกว่าหรือเท่ากับ 7 และแต่ละตัวแปรแฝงวัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ มากกว่า 3 ตัวแปร ขนาดตัวอย่างวิจัยต่ำสุดที่ควรนำมาใช้ในการวิเคราะห์ คือ 100 คน ซึ่งในงานวิจัยครั้งนี้ เลือกจากประชากรทั้งหมด จำนวน 120 คน ใช้ตัวอย่างวิจัย 110 คน เนื่องจากใช้ตัวอย่างวิจัยสำหรับทดลองใช้เครื่องมือ จำนวน 10 คน (ณัฐภรณ์ หลาวทอง, 2561) สำหรับแบบวัดการตอบสนองความปรารถนาของสังคมใช้แนวคิดในการกำหนดขนาดตัวอย่างแบบเดียวกัน โดยตัวอย่างวิจัยทั้งหมดเป็นนักเรียนนาวิกเวชกิจและยินดีเข้าร่วมการวิจัยโดยสมัครใจ

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.3.1 แบบวัดความสามารถในการฟื้นพลังสำหรับนักเรียนนาวิกเวชกิจ โดยสร้างข้อคำถามตามแนวคิดของ Bartone (2018) ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ ความมุ่งมั่น การควบคุม และความท้าทาย

การพัฒนาแบบวัดของ Bartone (1989) เริ่มต้นจาก Bartone (1989) ได้สร้างแบบวัด The Dispositional Resilience Scale เป็นแบบวัดความสามารถในการฟื้นพลังตามแนวคิดของ Kobasa (1979) ซึ่งเป็นแนวคิดของความเข้มแข็งอดทน (Hardiness) ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ความมุ่งมั่น การควบคุม และความท้าทาย เก็บข้อมูลในกลุ่มประชากรที่เป็นทหาร หลังจากนั้นได้พัฒนาแบบวัดให้สะดวกต่อการใช้งาน ซึ่งแบบวัดมีจำนวนข้อคำถามลดลง โดยมีจำนวน 15 ข้อ แต่เมื่อนำมาตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ พบว่า แบบวัดดังกล่าวควรพัฒนาต่อเนื่องจากข้อคำถามที่มีจำนวนน้อยจึงส่งผลให้มีค่าความเที่ยงลดลง จากนั้น Bartone จึงเพิ่มจำนวนข้อคำถามและนำไปตรวจสอบคุณสมบัติทางจิตมิติ พบว่า แบบวัดที่ปรับปรุงมีจำนวน 28 ข้อ มีความตรงเชิงทฤษฎี (CFI=0.97, RMSEA=0.08) โดยใช้ชื่อว่า แบบวัด The hardiness resilience gauge

การสร้างข้อคำถามจากการวิจัยในครั้งนี้สร้างจากกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการและการร่างตัวบ่งชี้ความสามารถในการฟื้นพลังจากการสังเคราะห์เอกสารและงานที่เกี่ยวข้อง ข้อคำถามที่สร้างขึ้นเป็นข้อคำถามที่เหมาะสมบริบทของนักเรียนนาวิกเวชกิจ จำนวน 28 ข้อ เป็นมาตรฐานค่า 4 ระดับ ข้อคำถามทางบวก 25 ข้อ ข้อคำถามทางลบ 3 ข้อ มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้ ระดับที่ 1 หมายถึง ไม่เป็นความจริง ระดับที่ 2 หมายถึง เป็นความจริงเล็กน้อย ระดับที่ 3 หมายถึง เป็นความจริงมาก ระดับที่ 4 หมายถึง เป็นความจริงมากที่สุด มีเกณฑ์การแปลผลดังนี้ คะแนนรวมอยู่ระหว่าง 26-40 หมายถึง ความสามารถในการฟื้นพลังอยู่ในระดับต่ำ คะแนนรวมอยู่ระหว่าง 41-82 หมายถึง ความสามารถในการฟื้นพลังอยู่ในระดับปานกลาง คะแนนรวมอยู่ระหว่าง 83-104 หมายถึง ความสามารถในการฟื้นพลังอยู่ในระดับสูง ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 นิยามเชิงปฏิบัติการและข้อคำถามความสามารถในการฟื้นฟูพลังสำหรับนักเรียนนาวิกเวชกิจ

นิยามเชิงปฏิบัติการ	ข้อคำถาม
ความมุ่งมั่น หมายถึง ลักษณะของนักเรียนนาวิกเวชกิจที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งตามเป้าหมาย ตามความสนใจ ที่กำหนดแม้ว่าจะเผชิญกับอุปสรรคหรือสถานการณ์ที่ยากลำบากในขณะที่ศึกษาในหลักสูตรฯ บุคคลนั้นยังคงคิดหาหนทางที่จะนำมาซึ่งกลวิธีที่ทำให้สำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ รวมถึงการใช้ชีวิตภายในโรงเรียนอย่างมีความหมาย	1. ฉันเรียนรู้ภายในโรงเรียนอย่างมีความหมาย
	6. ถ้าฉันจะทำงานที่ได้รับมอบหมาย ฉันมักจะคำนึงถึงอนาคตของฉัน
	9. ชีวิตในโรงเรียนของฉันเต็มไปด้วยสิ่งที่น่าสนใจและตื่นเต้น
	11. ในการเรียนฉันคิดว่าแต่ละวันเป็นเรื่องที่น่าเบื่อ (-)
	13. ฉันรู้ดีว่าเป้าหมายในการเรียนของฉันคืออะไร
	16. ฉันรู้สึกสนุกที่จะทำงานตามที่ครูมอบหมาย
	19. การเป็นนักเรียนนาวิกเวชกิจ คือ สิ่งที่ผมภูมิใจ
	21. ทุกกิจกรรมในโรงเรียนมีความสำคัญสำหรับฉัน
	23. ฉันรู้สึกมีพลังอำนาจในการจัดการกับชีวิตของตนเอง
	25. ฉันมีครูและเพื่อนที่คอยให้กำลังใจและความช่วยเหลือในยามที่ฉันต้องการ
การควบคุม หมายถึง ลักษณะของนักเรียนนาวิกเวชกิจที่แสดงออกถึง การรับรู้ความสามารถของตนเองในการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการจัดการเรียนการสอน สามารถตอบสนองต่อความเครียดที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม มองเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นสามารถแก้ไขด้วยการกระทำ โดยไม่รอคอยโชคชะตาหรืออำนาจจากผู้อื่น	2. ฉันเชื่อว่าสามารถทำงานที่ยากให้สำเร็จได้
	4. ทุกสิ่งที่เกิดขึ้นในการเรียนล้วนเกิดจากการกระทำของฉัน
	7. ฉันไม่คิดว่าจะกำหนดอนาคตของตนเองได้ (-)
	10. ฉันสามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยตนเอง
	12. เมื่อพบกับผู้มีภาวะหัวใจหยุดเต้น ฉันมั่นใจว่าสามารถช่วยชีวิตบุคคลนั้นได้
	14. ฉันรับผิดชอบทุกสิ่งที่ฉันกระทำ
	17. เมื่อครูมอบหมายงานให้ฉัน ฉันมั่นใจว่าจะสำเร็จ
	27. ฉันเชื่อว่าสามารถผ่านการฝึกทางทหารได้ตามหลักสูตร
ความท้าทาย หมายถึง ลักษณะของนักเรียนนาวิกเวชกิจที่แสดงออกถึงความรู้สึกว่าตนเองสนุกและตื่นเต้นที่จะต้องแก้ไขปัญหา เผชิญภัยคุกคามที่เกิดขึ้นระหว่างการจัดการเรียนการสอน รวมถึงมีความชอบที่จะเปลี่ยนวิกฤติให้เป็นโอกาส มองว่าการเปลี่ยนแปลงที่	3. ฉันไม่ชอบที่จะทำสิ่งที่แตกต่างไปจากกิจวัตรประจำวัน (-)
	5. การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ระหว่างเรียนเป็นเรื่องธรรมดา
	8. ฉันรู้สึกสนุกและท้าทายเมื่อครูมอบหมายงานมากกว่าหนึ่งสองอย่างในเวลาเดียวกัน
	15. สำหรับสิ่งที่ไม่เป็นดังหวังฉันคิดว่าเป็นโอกาสในการเรียนรู้
	18. ฉันชอบมองหาโอกาสในการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น
	20. ถ้าฉันทำบางสิ่งผิดพลาด ฉันจะปรับปรุงให้ดีขึ้น

นิยามเชิงปฏิบัติการ	ข้อคำถาม
เกิดขึ้นเป็นเรื่องราว และเป็นโอกาสในการเรียนรู้และเติบโต	22. เมื่อทำผิดกฎระเบียบของโรงเรียน ฉันจะยอมรับและจะไม่กระทำผิดซ้ำอีก
	24. ถ้ามีบางสิ่งผิดพลาด ฉันจะรายงานครูโดยทันที
	26. การใช้ชีวิตในโรงเรียนทำให้ฉันรู้สึกตื่นเต้น
	28. ฉันชอบที่จะฝึกปฏิบัติการทางทหาร
รวมทั้งสิ้น	28 ข้อ

หมายเหตุ (-) หมายถึง ข้อความนิเสธ

3.3.2 แบบวัดการตอบตามความปรารถนาของสังคม โดยใช้แนวคิดของ Paulhus (1984) และ สุกัญญา จันทวาลย์ (2556) ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การหลอกลวงตนเอง (self- deception) และ 2) การจัดการความประทับใจ (impression management) ซึ่งมีนิยามเชิงปฏิบัติการดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 นิยามเชิงปฏิบัติการและข้อคำถามการตอบตามความปรารถนาของสังคมสำหรับนักเรียนนาวิกเวทิจ

นิยามเชิงปฏิบัติการ	ข้อคำถาม
การหลอกลวงตนเอง หมายถึง การสร้างอัตตาตัวตนของนักเรียนนาวิกเวทิจที่ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงเล็กน้อย โดยการสร้างหลักฐานและเหตุผลเข้าข้างตนเอง เพื่อให้ดูเหมาะสมและคิดว่าเป็นตัวตนหรือความคิดความเชื่อที่แท้จริงของตน ซึ่งเป็นกลไกการป้องกันตนเองเพื่อป้องกันความผิดพลาดต่อตนเองหรือป้องกันความรู้สึกที่ว่าตนเองได้กระทำผิด ถือเป็นความลำเอียงที่เกิดขึ้นในจิตใต้สำนึก (subconscious bias)	1) ถ้าฉันรู้จักเพื่อนเป็นครั้งแรกแล้วรู้สึกว่าถูกชะตา ฉันจะยังคงรู้สึกเช่นนั้น
	2) ถ้าต้องเลิกทำผิดกฎระเบียบ ฉันคิดว่าเป็นเรื่องที่ยากสำหรับฉัน (-)
	3) ฉันไม่เคยสนใจ ว่าสิ่งที่เพื่อนคิดเกี่ยวกับตัวฉันจะเป็นเรื่องจริงหรือไม่
	4) ฉันมักจะเล่าเรื่องจริงเกี่ยวกับตัวฉัน (-)
	5) ถ้าเป็นคนที่ดีฉันใจด้วยเหตุผล
	6) เมื่อฉันรู้สึกโกรธจะมีผลกับสิ่งที่ฉันกำลังคิด (-)
	7) ถ้าฉันตัดสินใจว่าจะทำอะไร เพื่อนไม่สามารถเปลี่ยนความคิดของฉันได้
	8) ฉันรู้สึกกังวลใจ ถ้ามีเพื่อนมาชวนให้ทำผิดกฎระเบียบที่โรงเรียนกำหนด (-)
	9) ฉันเชื่อว่าฉันสามารถควบคุมโชคชะตาของตนเองได้
	10) เมื่อมีอะไรมารบกวนการเรียนของฉัน เป็นสิ่งยากสำหรับฉันที่จะหยุดสิ่งรบกวนนั้น (-)
	11) ฉันไม่เคยรู้สึกเสียใจ กับการตัดสินใจของฉัน

นิยามเชิงปฏิบัติการ	ข้อคำถาม
	12) ฉันทำบางสิ่งผิดพลาดอาจเป็นเพราะฉันไม่มีความพยายามอย่างเต็มที่ (-)
	13) ความคิดเห็นที่แตกต่างทำให้โรงเรียนต้องมีกฎระเบียบ
	14) บางครั้งเมื่อฉันถูกลงโทษ ฉันคิดว่าการตัดสินของครูไม่ยุติธรรม (-)
	15) ฉันเป็นบุคคลที่ทำอะไรโดยใช้เหตุผล
	16) เมื่อมีคนมาวิจารณ์ตัวฉัน ฉันมักจะขึ้นชมกับคำวิจารณ์นั้น (-)
	17) ฉันมั่นใจในการตัดสินใจของตนเอง
	18) ฉันเคยสงสัยว่าการเป็นนักเรียนนาวิกเวชกิจเป็นสิ่งที่ฉันรักหรือไม่ (-)
	19) เป็นเรื่องธรรมดาที่จะมีคนที่ไม่ชอบฉัน
	20) ฉันไม่ชอบที่มีใครถามถึงเหตุผลในสิ่งที่ฉันทำ (-)
การจัดการความประทับใจ หมายถึง การสร้างอัตมโนทัศน์ของนักเรียนนาวิกเวชกิจที่เป็นไปอย่างรู้ตัว โดยมีความตั้งใจที่จะปกปิด หลอกลวงผู้อื่น โดยการให้ข้อมูลเกินความจริง เพื่อให้ได้รับการยอมรับจากผู้อื่น ผู้อื่นชื่นชอบและประทับใจ ถือเป็นความลำเอียงที่เกิดขึ้นอย่างรู้สึกตัวหรือมีจิตสำนึก (conscious bias)	21) ฉันพูดเกินความจริง ถ้ามีเหตุจำเป็น (-)
	22) ฉันไม่เคยปิดบังความผิดของฉัน
	23) ฉันเคยเอาเปรียบผู้อื่นเมื่อมีโอกาส (-)
	24) ฉันไม่เคยพูดคำหยาบแม้แต่ครั้งเดียว
	25) ฉันเป็นผู้ให้มากกว่าที่จะเป็นผู้รับ (-)
	26) ฉันปฏิบัติตามกฎระเบียบอยู่เสมอ แม้ว่าฉันจะไม่ชอบก็ตาม
	27) เมื่ออยู่หลังเพื่อน ฉันมักจะนินทาบุคคลนั้น (-)
	28) เมื่อมีผู้อื่นมาเล่าเรื่องที่เป็นความลับ ฉันจะหลีกเลี่ยงที่จะฟังเรื่องเหล่านั้น
	29) ถ้าเรียนแล้วไม่เข้าใจบทเรียน ฉันไม่กล้าบอกครู (-)
	30) เวลาที่เรียนในชั้นเรียน ฉันมักจะถามในสิ่งที่รู้สึกสงสัยกับครู
	31) ตอนที่ฉันเป็นเด็ก ฉันเคยขโมยของบางอย่าง (-)
	32) ฉันไม่เคยเดินสะดุดสิ่งใดเลยแม้แต่ครั้งเดียว
	33) ฉันเข้ากราบพักช้ากว่าที่โรงเรียนกำหนด (-)
	34) ฉันไม่เคยดูสื่อลามก อนาจารเลยสักครั้ง
	35) ระหว่างเรียนถ้าพบว่ามีปัญหา ฉันมักจะขอความช่วยเหลือจากใคร (-)
	36) ทุกกิจกรรมฉันจะลงมือทำด้วยตนเอง
	37) ขณะที่ต้องฝึกแถวทหาร หรือ ถูกทำโทษ ฉันมักจะบอกว่าฉันป่วย (-)

นิยามเชิงปฏิบัติการ	ข้อคำถาม
	38) เมื่อฉันทำของใช้ส่วนรวมเสียหาย ฉันจะรายงานให้ครูทราบ
	39) ฉันมีนิสัยบางอย่างที่ไม่ดี (-)
	40) ฉันไม่เคยนิทาเพื่อนเลย
รวมทั้งสิ้น	40 ข้อ

หมายเหตุ (-) หมายถึง ข้อความนิเสธ

แบบวัดการตอบตามความปรารถนาของสังคมมี 2 องค์ประกอบ ๆ ละ 20 ข้อ รวมทั้งสิ้นจำนวน 40 ข้อ ประกอบด้วยข้อคำถามทางบวก 20 ข้อ และข้อคำถามทางลบ จำนวน 20 ข้อ เป็นแบบมาตรประมาณค่า 7 ระดับ โดยมีการให้คะแนนระหว่าง 1-7 มีคะแนน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ ระดับที่ 7 หมายถึง ข้อความนั้นตรงมากที่สุด ระดับที่ 6 หมายถึง ข้อความนั้นตรงมาก ระดับที่ 5 หมายถึง ข้อความนั้นตรงน้อย ระดับที่ 4 หมายถึง ข้อความนั้นตรงและไม่ตรงพอ ๆ กัน ระดับที่ 3 หมายถึง ข้อความนั้นไม่ตรงน้อย ระดับที่ 2 หมายถึง ข้อความนั้นไม่ตรงมาก ระดับที่ 1 หมายถึง ข้อความนั้นไม่ตรงมากที่สุด สำหรับเกณฑ์การให้คะแนนหลังจากกลับคะแนนของข้อคำถามทางลบเรียบร้อยแล้วประกอบด้วย 2 ขั้นตอน คือ 1) การแปลงคะแนนโดยหากตอบระดับที่ 6-7 ได้ 1 คะแนน และตอบระดับที่ 1-5 ได้ 0 คะแนน 2) นำคะแนนที่ได้จากการแปลงมารวมคะแนนเพื่อใช้ในการแปลผล สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ผู้ที่มีการตอบสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยจะถือว่าเป็นผู้ที่มีการตอบตามความปรารถนาของสังคม (Edens, Buffington, Tomicic, & Riley, 2001)

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขออนุญาตผู้อำนวยการโรงเรียนนาวิกเวชกิจ เมื่อได้รับอนุญาตผู้วิจัยชี้แจงรายละเอียดการดำเนินการวิจัยและเปิดโอกาสให้นักเรียนนาวิกเวชกิจซักถามในประเด็นที่สงสัย หลังจากนั้นผู้วิจัยให้ผู้เข้าร่วมวิจัยลงนามในหนังสือเจตนายินยอมเข้าร่วมการวิจัยในรูปแบบออนไลน์และเก็บข้อมูลแบบตอบกลับอัตโนมัติโดยใช้โปรแกรม Jotform และหากนักเรียนนาวิกเวชกิจไม่สะดวกที่จะทำแบบวัดทันทีที่นักเรียนนาวิกเวชกิจสามารถทำแบบวัดได้ในภายหลังตามเวลาที่สะดวก เมื่อเสร็จสิ้นการชี้แจงข้อมูลการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจะกล่าวขอบคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียนนาวิกเวชกิจ และนักเรียนนาวิกเวชกิจ หลังจากนั้นนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบคุณสมบัติทางจิตมิติและแปลผลต่อไป

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.5.1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างวิจัย โดยใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ จำนวน ร้อยละ

3.5.2 การตรวจสอบคุณสมบัติทางจิตมิติของแบบวัดความสามารถในการฟื้นฟูพลังและแบบวัดการตอบตามความปรารถนาของสังคม ได้แก่

3.5.2.1 อำนาจจำแนก พิจารณาค่า corrected item-total correlation ด้วยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนในแต่ละข้อกับคะแนนรวมโดยคำนวณค่าจากสูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) โดยข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกในระดับ 0.20 ขึ้นไป (ณัฐภรณ์ หลาวทอง, 2561)

3.5.2.2 ความตรงตามเนื้อหา พิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามที่ต้องการวัด โดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านจิตวิทยา และด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 5 ท่าน ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of consistency: IOC) มีค่าตั้งแต่ 0.6 ขึ้นไป (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2556)

3.5.2.3 ความตรงเชิงทฤษฎี ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง (second order confirmatory factor analysis) (Hair, Black, Babin, & Anderson, 2010)

3.5.2.4 ความเที่ยง ด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) (Ebel, 1972)

3.5.3 การวิเคราะห์ระดับความสามารถในการฟื้นฟูพลัง

ก่อนการวิเคราะห์ระดับความสามารถในการฟื้นฟูพลัง ผู้วิจัยจะทำการตรวจสอบผู้ที่มีการตอบตามความปรารถนาของสังคม โดยผู้ที่มีการตอบมากกว่าค่าเฉลี่ยถือว่าเป็นผู้ที่มีการตอบตามความปรารถนาของสังคม (Edens et al., 2001) ซึ่งจะถูกต้องออกจากตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย หลังจากนั้นจะแปลผลความสามารถในการฟื้นฟูพลังจากคะแนนรวมและเกณฑ์ที่กำหนด

4. สรุปผลการวิจัย

4.1 ผลการพัฒนาแบบวัดความสามารถในการฟื้นฟูพลังและแบบวัดการตอบตามความปรารถนาของสังคม สำหรับนักเรียนนาวิกเวทีกิจ

การวิจัยในครั้งนี้พัฒนาแบบวัดความสามารถในการฟื้นฟูพลังตามแนวคิดของ Bartone (2018) ซึ่งสร้างจากแนวคิดความเข้มแข็งอดทนของ Kobasa จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า นิยมใช้ในการวัดความสามารถในการฟื้นฟูพลังในประชากรที่เป็นทหาร เนื่องจาก Bartone ได้นำแบบวัดที่สร้างขึ้นมาใช้กับประชากรทหาร (Bartone, 1989) ผู้วิจัยได้สร้างข้อคำถามให้เป็นไปตามบริบทของนักเรียนนาวิกเวทีกิจ ซึ่งมีความแตกต่างจากการพัฒนาแบบวัดความสามารถในการฟื้นฟูพลังสำหรับนักเรียนพยาบาลทหารเนื่องจากใช้แนวคิดที่แตกต่างกันโดยในนักเรียนพยาบาลใช้แนวคิดทฤษฎีของ Grotberg ซึ่งเป็นแนวคิดที่ในประเทศไทยนิยมใช้ในกลุ่มของนักเรียนพยาบาล และเมื่อพิจารณาบริบทของนักเรียนนาวิกเวทีกิจกับนักเรียนพยาบาลทหารนั้น มีความแตกต่างกัน พบว่า การปฏิบัติการทางทหารของนักเรียนนาวิกเวทีกิจมีความตรากตรำมากกว่า อาทิเช่น การปฏิบัติงานตามแนวชายแดน การออกราชการเรือ การช่วยเหลือผู้ประสบภัย

ส่วนการสร้างแบบวัดการตอบตามความปรารถนาของสังคม ผู้วิจัยได้สร้างตามแนวคิดของ Paulhus และสุกัญญา จันทวาลย์ โดยเป็นแนวคิดที่สร้างจากแนวคิดทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (psychoanalytic theory) ของ Sigmund Freud (1960) (Paulhus, 1991) แบบวัดที่สร้างขึ้นมีจำนวน 40 ข้อ ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การหลอกลวงตนเอง และ 2) การจัดการความประทับใจ

4.2 ผลการตรวจสอบคุณสมบัติทางจิตมิติของแบบวัดความสามารถในการฟื้นฟูพลังและแบบวัดการตอบตามความปรารถนาของสังคมสำหรับนักเรียนนาวิกเวทีกิจ

4.2.1 ผลการวิเคราะห์คุณภาพรายข้อด้วยค่าอำนาจจำแนก โดยการหาค่า corrected item-total correlation พบว่า ค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดความสามารถในการฟื้นฟูพลังจากจำนวน 28 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกผ่านเกณฑ์ คือ ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป มีจำนวน 26 ข้อ โดยมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.20-0.73

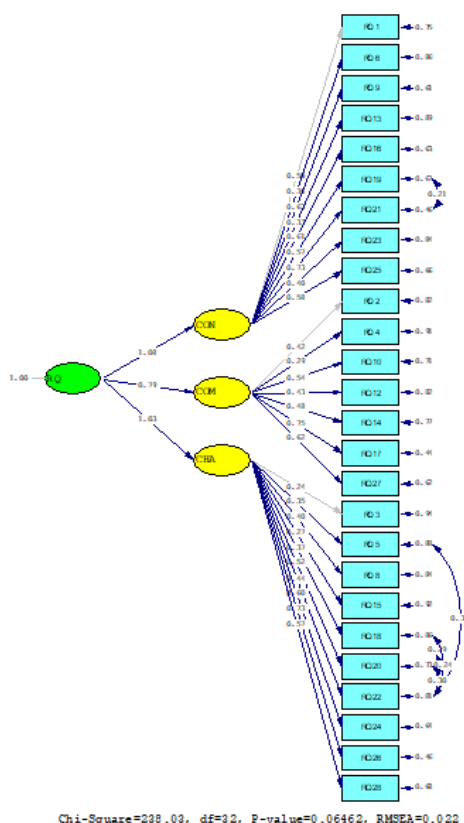
ซึ่งส่วนแบบวัดการตอบตามความปรารถนาของสังคมมีค่าอำนาจจำแนกผ่านเกณฑ์ทั้งสิ้น จำนวน 40 ข้อ โดยมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.31-0.57

4.2.2 แบบวัดความสามารถในการฟื้นฟู พบว่า ผ่านเกณฑ์ทั้งสิ้น จำนวน 28 ข้อ โดยมีค่าดัชนี IOC อยู่ระหว่าง 0.60–1.00 และผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบวัดการตอบตามความปรารถนาของสังคม พบว่า ผ่านเกณฑ์ 40 ข้อ โดยมีค่าดัชนี IOC อยู่ระหว่าง 0.60–1.00

4.2.3 ผลการวิเคราะห์ความตรงเชิงทฤษฎีด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของแบบวัดความสามารถในการฟื้นฟูและแบบวัดการตอบตามความปรารถนาของสังคมสำหรับนักเรียนนาวิกเวชกิจ พบว่า โมเดลการวัดมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ทุกโมเดล ส่วนแบบวัดการตอบตามความปรารถนาของสังคม มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ทุกโมเดล เช่นเดียวกัน

ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนี มีค่า kaiser-meyer-olkin measures of sampling adequacy (KMO) เท่ากับ 0.79 แสดงว่าตัวชี้วัดทั้งหมดมีความสัมพันธ์กันมากพอที่จะนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบได้ และค่าสถิติ Bartlett's test of sphericity มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า เมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวบ่งชี้แตกต่างจากเมทริกซ์เอกลักษณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

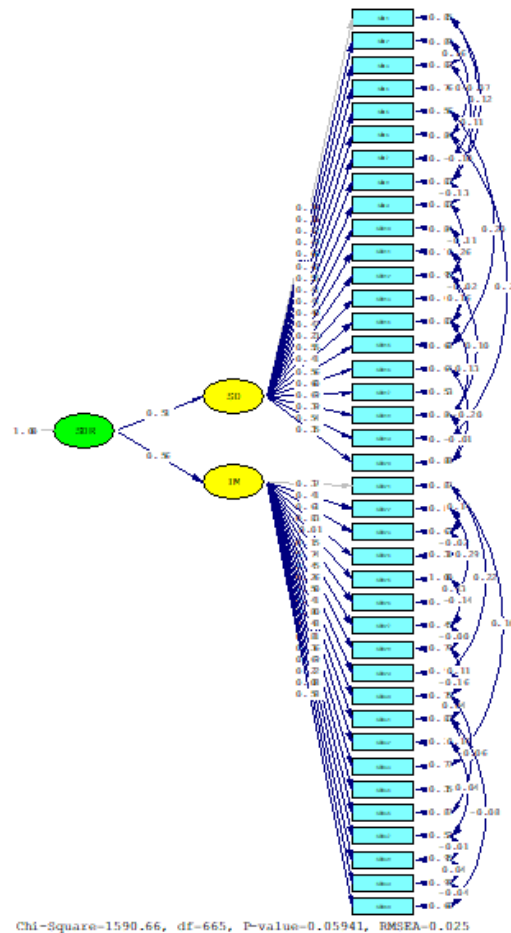
ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองของโมเดลการวัดความสามารถในการฟื้นฟู พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาได้จากค่าสถิติไคสแควร์ (χ^2) เท่ากับ 238.03 ค่าองศาอิสระ (df) เท่ากับ 32 ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (p) เท่ากับ 0.06 ค่าดัชนีวัดระดับความเหมาะสมพอดีเชิงเปรียบเทียบ (CFI) เท่ากับ 0.95 ค่าดัชนีวัดความเหมาะสมพอดีเชิงเกณฑ์ (NFI) เท่ากับ 0.92 ค่าดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของส่วนที่เหลือ (RMR) เท่ากับ 0.04 ค่าดัชนีค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความแตกต่างโดยประมาณ (RMSEA) เท่ากับ 0.02 ดังรูปที่ 1

รูปที่ 1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองของโมเดลการวัด
ความสามารถในการฟื้นฟูสำหรับนักเรียนนาวิกเวชกิจ

ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนี ค่า kaiser-meyer-olkin measures of sampling adequacy (KMO) เท่ากับ 0.73 แสดงว่าตัวชี้วัดทั้งหมดมีความสัมพันธ์กันมากพอที่จะนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบได้ และค่าสถิติ Bartlett's test of sphericity มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่า เมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวบ่งชี้แตกต่างจากเมทริกซ์เอกลักษณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองของโมเดลการวัดการตอบตามความปรารถนาของสังคม พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาได้จากค่าสถิติไคสแควร์ (χ^2) เท่ากับ 1629.36 ค่าองศาอิสระ (df) เท่ากับ 665 ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (p) เท่ากับ 0.05 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ (CFI) เท่ากับ 0.98 ค่าดัชนีวัดความเหมาะสมพอดีอิงเกณฑ์ (NFI) เท่ากับ 0.95 ค่าดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของส่วนที่เหลือ (RMR) เท่ากับ 0.03 ค่าดัชนีการากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความแตกต่างโดยประมาณ (RMSEA) เท่ากับ 0.02 ดังรูปที่ 2

รูปที่ 2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองของโมเดลการวัด
การตอบตามความปรารถนาของสังคม

4.2.4 ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค พบว่า แบบวัดความสามารถในการฟื้นฟูและแบบวัดการตอบตามความปรารถนาของสังคมมีค่าความเที่ยงอยู่ในระดับสูง โดยมีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.89 และ 0.90 ตามลำดับ

4.3 ผลการวิเคราะห์ระดับความสามารถในการฟื้นฟูของนักเรียนนาวิกเวชกิจ

ก่อนการวิเคราะห์ระดับความสามารถในการฟื้นฟู ผู้วิจัยจะทำการตรวจสอบผู้ที่มีการตอบตามความปรารถนาของสังคม โดยผู้ที่มีการตอบมากกว่าค่าเฉลี่ยถือว่าเป็นผู้ที่มีการตอบตามความปรารถนาของสังคม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

4.3.1 การวิเคราะห์การตอบตามความปรารถนาของสังคม หลังจากที่ได้กลับคะแนนข้อคำถามทางลบแล้ว กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนโดยผู้ที่ตอบสเกลที่ 1-5 ให้ 0 คะแนน สเกล 6-7 ให้ 1 คะแนน ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ผู้ที่ตอบคะแนนสูงสุด คือ 39 และคะแนนต่ำสุด คือ 0 ค่าเฉลี่ยจึงเท่ากับ 19.5 ($M=19.5$) ดังนั้น ผู้ที่มีการตอบตามความปรารถนาของสังคมมากกว่า 19.5 ผู้วิจัยจะทำการตัดออกจากกลุ่มตัวอย่างการวิจัย ซึ่งกลุ่มตัวอย่างในขั้นตอนนี้เป็นกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการทดลองใช้เครื่องมือ มีจำนวน 110 คน

นอกจากนี้พบว่าผู้ตอบสเกลเดียวจำนวน 1 คน ผู้วิจัยจึงตัดออกจากกลุ่มวิจัยเช่นกัน ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยในขั้นตอนนี้จึงมีจำนวน 109 คน พบว่า ส่วนใหญ่ไม่มีการตอบตามความปรารถนาของสังคม จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 85.3 มีการตอบตามความปรารถนาของสังคม จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 14.7

4.3.2 ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้ตัดผู้ที่มีการตอบตามความปรารถนาของสังคม จำนวน 16 คน ออกจากตัวอย่างวิจัย ดังนั้น จึงเหลือกลุ่มตัวอย่างวิจัย จำนวน 93 คน จากนั้นวิเคราะห์ระดับความสามารถในการฟื้นฟู พบว่า ส่วนใหญ่มีความสามารถในการฟื้นฟูอยู่ในระดับสูง จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 62.4 รองลงมาคือความสามารถในการฟื้นฟูระดับปานกลาง จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 37.6 และไม่พบผู้ที่มีความสามารถในการฟื้นฟูในระดับต่ำ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ระดับความสามารถในการฟื้นฟูของนักเรียนนาวิกเวชกิจ

คะแนนรวม	ระดับความสามารถในการฟื้นฟู	จำนวน	ร้อยละ
83-104	สูง	58	62.4
41-82	ปานกลาง	35	37.6
26-40	ต่ำ	-	-

5. อภิปรายผลการวิจัย

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์คุณสมบัติทางจิตมิติของแบบวัดความสามารถในการฟื้นฟูที่คำนึงถึงการตอบตามความปรารถนาของสังคม สรุปได้ดังนี้ 1) แบบวัดความสามารถในการฟื้นฟู ประกอบด้วย 1.1) ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.20-0.73 สอดคล้องกับ แบบวัดความสามารถในการฟื้นฟูสำหรับนักเรียนพยาบาลทหารที่มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.31-0.66 (นุชปียา ทองโชติ, 2564) แสดงให้เห็นว่าแบบวัดมีความสามารถในการจำแนกระหว่างผู้ที่มีความสามารถในการฟื้นฟูสูงกับต่ำ 1.2) ความตรงตามเนื้อหา มีค่าดัชนี IOC อยู่ระหว่าง 0.6-1.0 สอดคล้องกับแบบวัดความสามารถในการฟื้นฟูสำหรับนักเรียนพยาบาลทหารเช่นเดียวกัน 1.3) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองความสามารถในการฟื้นฟู สอดคล้องกับการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองของแบบวัดความสามารถในการฟื้นฟู (Kamtsios & Batone, 2021) แสดงให้เห็นว่าแต่ละองค์ประกอบสะท้อนเป็นรายข้อว่าวัดในสิ่งเดียวกันหรือในโครงสร้างเดียวกัน (ณัฐธรรณ หลาวทอง, 2561) 1.4) สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ 0.89 สอดคล้องกับแบบวัดความสามารถในการฟื้นฟูของนิสิตพยาบาล (ลัดดา แสนสีหา, 2562) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมีจำนวนข้อคำถามมากพอที่จะเป็นตัวแทนของเนื้อหาที่ต้องการจะวัดรวมถึงจำนวนข้อคำถามเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อความเที่ยง โดยแบบวัดที่มีจำนวนข้อคำถามมากจะส่งผลให้มีความเที่ยงมากขึ้นด้วย

ส่วนแบบวัดการตอบตามความปรารถนาของสังคม ประกอบด้วย 2.1) ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.31-0.57 สอดคล้องกับแบบวัดการตอบตามความปรารถนาของสังคมของนิสิตนักศึกษาไทย (สุกัญญา จันทวาลย์, 2556) 1.2) ความตรงตามเนื้อหา มีค่าดัชนี IOC อยู่ระหว่าง 0.6-1.0 สอดคล้องกับแบบวัดการตอบตามความปรารถนาของสังคมของนิสิตนักศึกษาไทย เช่นเดียวกัน 1.3) การวิเคราะห์องค์ประกอบ

เชิงยืนยันอันดับที่สองความสามารถในการฟื้นฟูพลัง สอดคล้องกับการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองของแบบวัดการตอบตามความปรารถนาของสังคมของนิสิตนักศึกษาไทย แสดงให้เห็นว่าแต่ละองค์ประกอบสะท้อนเป็นรายข้อว่าวัดในสิ่งเดียวกันหรือในโครงสร้างเดียวกัน 1.4) สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ 0.90 1.4) สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ 0.90 สอดคล้องกับแบบวัดการตอบตามความปรารถนาของสังคมของนิสิตนักศึกษาไทย เช่นเดียวกัน

ระดับความสามารถในการฟื้นฟูพลังของนักเรียนนาวิกเวชกิจส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูงแสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรของโรงเรียนนาวิกเวชกิจทำให้นักเรียนมีคุณลักษณะผู้เรียนที่พึงประสงค์คือคุณลักษณะทางทหาร ซึ่งทหารควรมีความสามารถในการฟื้นฟูพลัง (Nindl et al., 2018) เนื่องจากแบบวัดความสามารถในการฟื้นฟูพลังสร้างจากแนวคิดความเข้มแข็งอดทน มีการตรวจสอบและนิยมใช้กับประชากรในกลุ่มที่เป็นทหาร รวมถึงความสามารถในการฟื้นฟูพลังสามารถเสริมสมรรถนะทางทหารได้ (Van der Meulen et al., 2020) อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาสัดส่วนของผู้ที่มีระดับความสามารถในการฟื้นฟูพลังในระดับปานกลาง จะเห็นได้ว่าโรงเรียนนาวิกเวชกิจควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถในการฟื้นฟูพลังให้กับนักเรียนกลุ่มดังกล่าว

บรรณานุกรม

- ขวัญจิตา พิมพการ. (2561). การพัฒนารูปแบบการให้คำปรึกษารายบุคคลแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งทางใจ ของสตรีที่มีการสูญเสียสามีในสถานการณ์ความไม่สงบจังหวัดชายแดนภาคใต้ [ปริญาญดุขฐฐิบัณตติ]. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จันทร์สุดา จันทน์พคุณ. (2554). ระดับพลังสุขภาพจิตของพยาบาลจบใหม่หมุนเวียนที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ [วิทยานิพนธ์ปริญาญมหาบัณตติ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR). Retrieved from <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/46232>
- ณัฐกรณ์ หลาวทอง. (2561). การสร้างเครื่องมือการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นุชปียา ทองโชติ. (2564). การพัฒนาแบบวัดความสามารถในการฟื้นฟูพลังที่คำนึงถึงการตอบตามความปรารถนาของสังคมสำหรับนักเรียนพยาบาลทหาร [วิทยานิพนธ์ปริญาญมหาบัณตติ]. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ลัดดา แสนสีหา. (2562). การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันความเข้มแข็งในชีวิตของนิสิตพยาบาลมหาวิทยาลัยมหาสารคาม. วารสารสุขภาพจิตแห่งประเทศไทย, 27(3), 211-223.
- ศิริชัย กาญจนวาสิ. (2556). ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สายสมร เฉลยกิตติ. (2563). แนวปฏิบัติที่ดีโครงการหยกปัญญา การพัฒนาศักยภาพนักเรียนพยาบาลในการสอบขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล. สืบค้นจาก <https://rtanc.ac.th/wp-content/uploads/2020/โครงการหยกปัญญา>

- สุกัญญา จันทวาลย์. (2556). การพัฒนาแบบวัดการตอบสนองปรารถนาของสังคมนิสิตนักศึกษาไทย [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR). Retrieved from <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/43653>
- Bartone, P. T. (1989). The Impact of a military air disaster on The health of assistance workers. **Nervous and mental disease**, 177(6), 317.
- Ebel, R. L. (1972). Why is a longer test usually a more reliable test?. **Educational and Psychological Measurement**, 32(1), 249-253.
- Edens, J. F., Buffington, J. K., Tomicic, T. L., & Riley, B. D. (2001). Effects of positive impression management on the psychopathic personality inventory. **Law and Human behavior**, 25(2), 235-256.
- Hair, J. F., Black, W., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2010). **Multivariate Data Analysis: A Global Perspective** (7th ed.). Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/237009923_Multivariate_Data_Analysis_A_Global_Perspective
- He, F. X., Turnbull, B., Kirshbaum, M. N., Phillips, B., & Klainin-Yobas, P. (2018). Assessing stress, protective factors and psychological well-being among undergraduate nursing students. **Nurse Educ Today**, 68, 4-12. doi:10.1016/j.nedt.2018.05.013
- Kamtsios, S., & Batone, P. (2021). Preliminary evaluation of the psychometric properties of The "Hardiness-Resilience Gauge" in an uedergrauate sample. **Hellenic Journal of Psychology**, 18, 287-310.
- Nindl, B. C., Billing, D. C., Drain, J. R., Beckner, M. E., Greeves, J., Groeller, H., ... Friedl, K. E. (2018). Perspectives on resilience for military readiness and preparedness: Report of an international military physiology roundtable. **J Sci Med Sport**, 21(11), 1116-1124. doi:10.1016/j.jsams.2018.05.005
- Paulhus, D. L. (1991). Measurement and Control of Response Bias. In J. P. Robinson, P. Shaver, & Wrightsman (Eds.), **Measure of Personality and social psychological attitudes**. Retrieved from https://www.researchgate.net/profile/Delroy-Paulhus/publication/246790479_Measurement_and_Control_of_Response_Bias/links/59ddd2a5458515f6ef0670bb/Measurement-and-Control-of-Response-Bias.pdf
- Van der Meulen, E., Van der Velden, P. G., Van Aert, R. C. M., & Van Veldhoven, M. (2020). Longitudinal associations of psychological resilience with mental health and functioning among military personnel: A meta-analysis of prospective studies. **Soc Sci Med**, 255(1), 112814. doi:10.1016/j.socscimed.2020.112814

